

ילדותו של לוי אשכול

לוי אשכול נולד בשנת 1895 בשם "לוי שקולניק" בעיירה אורטאבו שהיום היא חלק מאוקראינה (אז היא הייתה חלק מהאימפריה הרוסית), ליד אומאן שבה נולד רבי נחמן מברסלב.

עיירה הקטנה ובה התגוררו 500 יהודים. עיירה מוזנחת, שבמרכזה עברו פסי רכבת – כלי התחבורה המרכזי בין הערים הגדולות באותה תקופה. למרות זאת אשכול היה נוהג לבלות בטבע – משחקים ביער, טבילה בנהר, יציאה לשדה.

ילדתו עברה עליו ב"חדר" – בית ספר ליהודים דתיים שאפשר למצוא עד היום אצל היהודים החרדים – כיתה שבה לומדים רק לימודי קודש – תלמוד בעיקר.

אבא שלו היה בוחן אותו בכל שבת על החומר הלימודי באותו השבוע, וכשראה שאשכול מנחש – היה אומר "אם אתה מנחש, לפחות תנחש נכון..."

אשכול דיבר בביתו בשפת היידיש (שפה דומה לגרמנית מתובלת במלים בעברית שרק יהודים דיברו בה), אבל בגיל 10 למד במהירות את השפה הרוסית – השפה הרשמית של האימפריה הרוסית בה חיו.

בערך בגיל שמונה החלו במשפחתו לדבר על "הציונות" – הגיע לבית "שליח", שניסה לשכנע את בני הבית להצטרף לתנועה של יהודים שחושבים על הקמת מדינה בארץ ישראל כתשובה לשנאה של האוקראינים, וגם לרצון של היהודים לקבוע לעצמם את עתידם.

תהליך חשוב שני שעבר על ביתו – אימוץ מנהגים של יהודים חילוניים – חלק מבני הבית הפסיקו ללכת כל יום לבית הכנסת, אשכול ואחיו החלו ללמוד מתימטיקה, גיאוגרפיה והיסטוריה ורצו להתקבל לפנימיה של לימודים בכל המקצועות כמו שלומדים היום בישראל. מעט יהודים הצליחו להתקבל.

לאחר כמה ניסיונות שנכשלו, הצליח אשכול להתקבל ל"גמנסיה" לבנים בעיר רחוקה בשם וילנה, ועזב את הבית למשך ארבע שנים. בגמנסיה הצטיין אשכול ביחסיו החברתיים – יצר קשרים, ידע לארגן ואף נודע בחוש ההומור שלו.

בגיל 14 בעת שלמד בוילנה הצטרף אשכול לאגודה של ציונים, מעין תנועת נוער שרוב הפעילות בה הייתה... דיבורים וויכוחים – מה צריכים היהודים לעשות – איך להקים מדינה משלהם. אשכול נחשב למנהיג והצליח לשכנע את חבריו ברעיון של שוויון בין כל בני האדם – רעיון אותו הוביל כל חייו.

בגיל 18 הוא החליט לעלות לארץ ישראל לאחר שקרא בעיתון מכתב שכתבו הוריו של משה ברסקי שנרצה בארץ ישראל. ההורים כתבו שדווקא אחרי רצח בנם הם שולחים את בנם השני לארץ כדי "להשלים" את מקומו של הבן הנרצח!